

Сёння пачынаецца Усебеларускі політ-бой

Менск уступае ў бой. Шмат ячэек, колектываў Фрунзэўскай арганізацыі „ўзброены халастымі патронамі“. Сродкі абароны ня выяўлены,—прыдуць без гаспадарчых паказчыкаў

Зараз-жа мобілізаваць увагу ўсяго комсамолу і працоўнай моладзі на пасьпяховае правядзеньне бою Ніводнага дэзэртыра з фронту аўладаньня ленинскай тэорыяй!

Відзіраючы месца ў рабоце комсамольскіх арганізацый зараз павінна займаць вывучэньне марксыска-ленінскай тэорыі, якая зьяўляецца магутным сродкам у практычнай рабоце комсамольскай арганізацыі.

Політ-бой,—як адзін з найлепшых метадаў правяркі вынікаў нашай політ-вучобы, павінен выліць наколькі даная комсамольская арганізацыя, ячэйка справілася з выстаўленымі перад ёю задачамі ў галіне вывучэньня марксыска-ленінскіх ведаў, у галіне падвышэньня вынікаў удзелу ў гаспадарчым жыцьці свайго прадпрыемства,—як уцягнелі рабочай моладзі ва ўдарныя брыгады, выкананьня і перавыкананьня промфіплана, лепшае выкананьне пунктаў на соц. спаборніцтву, удзел у колгасным будаўніцтве, работы сярод батрацтва і беднаты, арганізацыі працы ў колгасах, правядзеньню вясельняй пасаўкампаніі і г. д. і г. д.

Конкрэтная паказваючы, якімі формамі і метадамі праведзена гэтая работа. З другога боку політ-бой іскрава павінен выявіць, як кіруючыя комсамольскія арганізацыі сталі на чале гэтага руху, як яны напраўлялі ініцыятыву і энтузіязм мас комсамольцаў на выкананьне базавых задач сацыялістычнага будаўніцтва. На барацьбу з правымі ўхілам як галоўнай небясьпечкай, з „левымі“ загібамі з перагібамі ў колгасным будаўніцтве.

Аднак, дагэтуль мы прыкмячам у цэлым шэрагу арганізацый, што замест сапраўднай падрыхтоўкі да політ-бою, г. зн. умаценьня політ-вучобы, умаценьня работы на вытворчасці, займаюцца яшчэ балбатнёй, зводзяць вывучэньне марксыска-ле-

нінскай тэорыі да падрыхтоўкі „рэкорднай“ барацьбы, займаюцца зуброжкай, змазаньнем гэтых політычных важнасцяў падрыхтоўкі да політ-бою.

Вось напрыклад, у Фрунзэўскай арганізацыі больш чым палова ячэек не маюцца тымі галоўнымі політычнымі задачамі, якія высунуты перад політ-боем. Вучэньня ячэйкі толькі вывучаюць політычныя пытаньні, але не падводзяць вынікі навучнага году выкананьня соц. дагавору, акадэмічнага пляну і т. д. Нават знаходзяцца і такія ячэйкі (Музтэхнікум), якія дліер толькі думалі пачаць падрыхтоўку. Што вытворчых ячэек таксама нічога не зрабілі ў справе ўцягненьня рабочай моладзі ўдарныя брыгады, наогул правяркі ўдзелу іх у гаспадарчым жыцьці свайго прадпрыемства.

Такое становішча падрыхтоўкі да політ-бою небясьпечна таму, што політ-бой зможа выявіць практычную дзейнасьць асобных колектываў і ячэек Фрунзэўскай арганізацыі не дасягне сваймі мэты.

Трэба адзначыць, што тым масавым мерапрыемствам, якія былі праведзены ў якіх профсаюзамі, фабзаваспцомамі ня былі выкарыстаны для падрыхтоўчай работы да політ-бою, да ўцягненьня рабоча-батрацкай, бядняцкай, і сярэдняцкай моладзі ў справе вывучэньня марксыска-ленінскай тэорыі. Політычныя памылкі, якія былі дапушчаны час правядзеньня Гомельскага політ-бою, яшчэ многімі арганізацыямі ня ўлічаны.

Комсамольскія арганізацыі павінны зараз-жа правярць сваю гатоўнасьць, прысьці на політ-бой ва ўсеўзброены.

С. С.

Не зацікаўлены політ-падрыхтоўкай

Матарэўская ячэйка ЛКСМБ, Сьмілавіцкага раёну зусім ня рыхтуецца да політ-бою. Ні ячэйка, ні райком комсамолу зусім не зацікаўлены гэтай важнейшай політычнай работай. Комсамольцы політычна няпільныя, зусім не разьбіраюцца ў элемэнтарных політычных пытаньнях. Таксама нічога ня робіцца на правярцы вынікаў удзелу комсамольцаў у колгасным будаўніцтве.

Міхась Сахаты.

85 „бітых і параненых“

Праведзены ў Веткаўскім раёне політбой іскрава выявіў, што арганізацыя належным чынам падрыхтавалася, да яго правядзеньня. Былі створаны гурткі па вывучэньню нац. пытаньня, пільгодкі і г. д. Комсамольцы даволі добра адказвалі на задаваемыя пытаньні.

Пасьля правяркі політычных ведаў комсамольцаў, сэкратары ячэек выступілі з рапартамі аб удзеле комсамольскіх ячэек у колектыўна-вясельняй пасаўкампаніі і вясельняй пасаўкампаніі.

У раёне політ-бой быў праведзены ў чатырох мясцох, з удзелам 13 ячэек колькасцю ў 150 комсамольцаў і 75 чал. беспартыйнай моладзі. Спецыфічныя ўмовы нашата раёну не далі магчымасьці правесці політ-бой на ўсіх ячэйках пасобку. Разам з дадатнымі бакамі трэба дзначыць і адмоўныя, так наглядалася з боку некаторых нават актывістых дызэртыраў у час правядзеньня політ-бою. Адуцічаў належны матэрыял для прапрацоўкі пытаньняў, нават ня былі вылучаны кіраўнікі. Вось гэта паслужыла прычынай, што ў выніку політ-бою маецца каля 85 чалавек „бітых і параненых“.

Трэба зазначыць, што мясцовыя кіруючыя арганізацыі зусім ня цікавіліся гэтай справай, райком партыі ня цікавіўся гэтай справай, што ў значнай меры адбілася на ўсёй падрыхтоўчай рабоце да політ-бою.

Кульчык.

Фрунзэўка прышла не ва ўсеўзброены

Да ўсебеларускага політ-бою—гэтага найлепшага агульна-прызнаванага мэтаду падсумаваньня таго, наколькі кожная комсамольская арганізацыя ў штодзённым жыцьці злучае рэвалюцыйную тэорыю з рэвалюцыйнай практыкай—фрунзэўская арганізацыя комсамолу прыйдзе далёка не ўва ўсеўзброены.

Амаль усе колектывы (акрамя заводу „Комунар“, швейнай фабрыкі „Кастрычнік“ і тэхнікумаў) займаюцца беспадстаўным забаваньнем тэарэтычных сапраўдасцей, а сродкі абароны,—удзел у сацыялістычным спаборніцтве, выкананьне промфіплана, колькасць і якасьць ударных брыгад, бытавых камун—адкідваліся на задні плян. Характэрным прыкладам гэтаму ячэйка профшколы будаўнікоў.

Тут цэлыя вечары дзень у дзень убівалі на голае вывучэньне тэорыі, на запамінаньне нелатрабных лічбаў і г. д., у той час, як абвясціўшы сабе ударнымі дэхі (каменны і такарны) „ударна“ сумулявалі.

Ячэйка не змагла зразумець, што асноўным мэтадам работы комсамольскай арганізацыі зьяўляецца злучэньне рэвалюцыйнай тэорыі і практыкі, а таму і звалілася ў балота дэліцтва.

Але гэта яшчэ нічога. Надзвычайна „плачэвое становішча“ уяўляе з сябе ячэйка Музтэхнікуму. Калі райкомам былі разасланы паперкі з пытаньнямі адносна ходу падрыхтоўкі да політ-бою, дык на пытаньне:—ці падрыхтавалася твая ячэйка, апорг ячэйкі надта лёгка і адказаў: „Яшчэ не падрыхтавалася, але падрыхтуецца“.

Але гэтая запэўніваньне так і васталася запэўніваньнем. За тры тыдні да політ-бою ня было ніякай фізычнай магчымасьці прапрацаваць, як сыдзе ўсе пытаньні, а яшчэ ў сваёсаблівых умовах музтэхнікуму, дзе „між іншым“ вы ніколі не пачуеце беларускае мовы.

Таксама і ў ячэйцы Нархарт, да апошняга моманту зусім ня было ніякай падрыхтоўкі і толькі та-

ды, калі політ-бой „вісеў на самым носе“, пачалася сякая-такая праца.

Па чыста аб'ектыўных прычынах дрэнна падрыхтавалася ячэйка міліцыі. Валікая цыкучасць ячэйкі і прыбыцце новых сямброў політычна менш пісьменных (з вёскі) перашкаджалі нормальным заняткам політ-гурткаў.

Але побач з такімі ячэйкамі стаіць колектывы, дзе падрыхтоўка праводзілася надзвычайна добра з значнымі посьпехамі. У політэхнікуме, беларускім і польскім пэдтэхнікумах, у падрыхтоўцы да політ-бою прымала ўдзел і беспартыйная маса. Адзін толькі Белпэдтэхнікум выставіць каля 300 байцоў.

Яшчэ лепш падрыхтаваліся, колектывы заводу „Комунар“ і швейнай фабрыкі „Кастрычнік“. Тут былі праведзены папярэднія вынікі політ-бою, якія паказалі, што камсамольцы адвальняюцца разьбіраюцца ва ўсіх пытаньнях сьцягоўнага дня.

Зьмітро Сергеевіч.

Абмежаваліся двума заняткамі

Па праведзенаму ў Белдзяржбудзе політ-бою можна судзіць, што ячэйка Будвучу лепш політычна падрыхтаваная, чым астатнія ячэйкі, але гэта яшчэ не гаворыць, што яна поўнасьцю падрыхтавалася да ўсебеларускага політ-бою. Нават, дагэтуль яшчэ ня вылучан кіраўнік на політ-падрыхтоўцы, усяго 2 разы праводзілі заняткі, і на гэтым спыніліся.

Самакрытыкоўскі.

Не падрыхтаваліся да ўсебеларускага політ-бою прыдуць без гаспадарчых паказчыкаў

Падрыхтоўчая работа да політ-бою ў ячэйцы службы шляху-сажырска пачалася ўжо больш як тры месяцы таму назад. Спэцыялісты ячэйку разьбілі на тры групы з якіх дзьве амаль зусім не займаліся, пасля чаго іх зьлілі разам.

Трэба адзначыць, што праводзілася на політ-вучобе было вельмі дрэнна ўдзялена камсамольцам. Бывалі такія выпадкі, калі кіраўнік запытае, ці зразумела тоё іншае пытаньне, дык адказваюць: „Зразумела. Але калі папрасяць каб паўтарылі, дык адказваюць:—Мы ведаем, але ня можам сказаць“. Прыходзілася прашоўшы паўтараць па два, ці па тры разы. Камсамольцы вельмі дрэнна працягвалі ў час заняткаў.

Зараз, калі ячэйку службы шляху-пасажырска аб'ядналі з ячэйкай шляху—таварнай, дык заняткі пачалі праводзіцца ўжо больш менш рэгулярна, але наведвальнасьць вельмі мала. Камсамольцы амаль усе адмаўляюцца ад навававаньня політ-заняткаў. Запрашаныя ячэйкай з райкому дакладчыкі ніводнага разу не зьявіліся. Ячэйка нічога не зрабіла па правярцы выкананьня соц. дагавору, уцягненьня рабочай моладзі ва ўдарныя брыгады, наогул ячэйка прыдзе на політ-бой без гаспадарчых паказчыкаў.

Наогул трэба адзначыць, што ячэйкі службы шляху і таварнай не падрыхтаваліся (да ўсебеларускага політ-бою).

Булькотны.

Райком—кіруе.. Ячэйка чакае кіраўніцтва.

За 5 дзён „ажывілі“ работу!

18-га мая Уздзенскай раённай арганізацыяй ЛКСМБ быў праведзены раённы політ-бой. З 164 комсамольцаў, якія павінны былі зьявіцца на політ-бой, зьявілася ўсяго—84. З іх больш паловы зусім політычна-непадрыхтаваныя. Шмат якіх ячэйкі зусім не зьявіліся на політ-бой. Пытаньне—чыя можна растлумачыць такое становішча? А адказ можа быць просты. РК ЛКСМБ зусім ня цікавіўся і не правадзіў аніякай работы па політ-вучобе. Ён толькі займаўся выпрацоўваньнем рэвалюцый і плянаў, але конкретнай справы не рабіў.

Толькі 13-га мая—5 дзён перад політ-боем райком дае заданьне ячэйкам прыступіць да падрыхтоўкі да політ-бою.

Васілёк.

Політбовец.

25-ГОДЗЬДЗЕ ЛІТАРАТУРНАЙ ДЗЕЙНАСЬЦІ НАРОДНАГА ПОЭТЫ БЕЛАРУСІ--ЯНКІ КУПАЛЫ

Творчым шляхам

Гадаваны стагодзьдзямі гнеў працоўных мас магутным вульканам выбухнуў у 1905 годзе і вогненнай лавой заліў неабсяжныя прасторы былой Расійскай імперыі. Затхелі, захісталіся падмуркі самаўладства. Спалоханая на-сьмерць (буржуазія зацікавілася за апошнія сродкі паразіту. Морам крыві спрабавала затхелі выбух, але да часу. Пад пемзай, попельам з крыві гараў агонь той самай моцы.

Разам з лавою кратэр выкінуў лавіну раскаленага самародкі. Такім самародкам—выхадцам з гущы працоўных мас—зьяўляецца наш сёньнешні юбіляр—Янка Купала.

Усе свае маладыя сілы, свой творчы энтузіязм аддаў ён на служэньне ўнікальнаму і накрывджанаму люду.

Янка Купала (Ян Луцвіч) нарадзіўся ў 1882 годзе, у фольварку Вяжанка, Заслаўскай воласьці, Менскага павету.

Бацькі поэты—бязземельныя сяляне, арандатары чужой зямлі. Янку Купале ішоў 13 год, як пахёр яго бацька, не пакінуўшы пасля сабе ніякай спадчыны. З малых год далёкася цяжка працаваў, каб пракарміць сям'ю з 8 душ.

Янка кідаецца з працы на працу: абрабляе зямлю, служыць прыказчыкам, практыкантам, а потым і памочнікам вінакура, увесь час пераляджваючы з аднаго месца ў другое. Вандруючы ў пошуках працы, Янка Купала ўсюды спатыкаецца з праявамі сацыяльнай і нацыянальнай няроўнасьці і крыві. Чулае сэрца поэты гадуе варажасць да пачуючай клясы, якая спажывае набытае потам і мазалём працоўнага селяніна. Сацыяльна-палітычны і эканамічны ўклад жыцця спараджаюць пратэст. Уся істота маладога песьняра прасякаецца нянавісьцю да кучы магнатаў—пагоў, зьявіўшыхся жыцьцём мільянаў.

Ужо ў сваім першым рэволюцыйным вершы „Мужык“, які выйшаў выпадкова, на неадкладна цэнзурны, быў зьмешчаны ў Менскай расійскай газэце „Северо-Западный край“, Янка Купала выразна паказаў свой сацыяльны твар, выступіўшы ад імя беларускага сялянства.

„Што я мужык, усе тут знаюць і як ёсьць гэты сьвот вялік, з мяне сьмяюцца, нагарджаюць, бо я—мужык, дурны мужык... І кожны—хто мяне сьмітае, Пачуе толькі адін крык: Што хоць мной кожны нагарджае, Я буду жыць, бо я мужык“.

Гэты верш—першы выступ Я. Купалы ў беларускай літаратуры—надрукаваны 15-га мая (старага стылю) 1905 году.

Пераг падобных вершаў з большымі дэкрывамі выражаным рэволюцыйным зместам не адважаліся друкаваць ні толькі расійскія ліберальныя газэты, а нават „Наша Доля“ і „Наша Ніва“.

У 1908 годзе выходзіць першы зборнік твораў Купалы „Жалейка“—адбітак настроў песьняра, бліжэй да першых рэволюцый гадоў.

„Жалейка“ адразу ўзняла поэту на значную вышыню, высунула яго ў першыя шэрагі беларускіх песьняроў. Яна зьявілася сьветлым променем, які прарэзваў цемру апанаванай Беларусі рэакцыі.

На гледзчы на перамогу „разьшаных саграпаў“ поэта сьпявае „Песьню вольнага чапавека“:

Дарэмна сьвістаю пагаек
Застрашыць хочуць тырацы,
Нагнаўшы чорных соцен шаек,
Акулі рукі ў кайданы,—
Душой я вольны чалавак,
І гэтакім буду палы век!

Поэта ў другім вершы кажа:

„Але ёсьць-жа вялікая праўда на сьвеце,—
Праўда, сілаю роўная сонца агням,—
Цяпер сьпіць, але ўстане і блыск
свой расквеціць
За сваё навіжэньне аднавіць
людзям“.

Поэта звяртаецца да сьмелых і адважных з палыхаючымі злобай і нянавісьцю пытаньнямі:

„О, вы, што век цэлы адзеты
і сыты,
І з думкай адной, каб пражыць
весілей!
Ці бачылі гора ў вёсцы забытай?
Ці бачылі працу загнаных
людзей?
Ці гнуўся з вас хто над сахою у
полі?
Ці вёз з вас каторы да места
дроў воз
На хунт які крупаў, на хунт
які солі?
Ці пёкся на сонцы, ці мерз у
мароз?
І тут-жа поэта адказвае:

„Гуляйце да часу уцехай
шалёнай,
А можа і памяць надыйдзе калі.
Эй! каб не спаткала вас доля
Нарона!
Рым можных шалёньства ў упадку
зьявілі“...

Поэта дэкларуе:

„І накуль буду бачыць, як плана
брат мой,
Мне праўдзівага шчасьця ня
знаць на зямлі“.

Нарэшце песьняр заклікае бедны люд не паддавацца цяжару, захаваць сілу і спрыт, каб у патрэбны момант дружна паўстаць за свае правы:

„Дружна ідзі, бедны люд, і з
зары да зары
Працуй, біся, ня гніся пад
дзякай цяжкой,
І за праўду сваю, дачакаўшы
цары,
З касой вострай сваёй дружна,
сьмела пастой!“

Ужо ў зборніку „Жалейка“ поэта вострымі, адточанымі, поўнымі сьнегу і абурэньня супроць пануючага зьдзеку радзімы, разьдзьмухае агонь помсты ў гущах паднявольных мас. Ня дзіва, што гэты зборнік чытаўся ў той час з вялікім захапленьнем.

„Жалейка“ ахапляе сабою першы этап грамадзкага і мастацкага разьвіцьця поэты. Лейтмотывам гэтага этапу гучыць спачуваньне „бедным і прыніжаным“. Праз першы этап, ярка працягнута чырвоная істужка радыкальных народніцкіх настроў.

Гады страшэннага разгулу чорнай рэакцыі 1908—1913 Я. Купала праводзіць у Вільні і Ленінградзе. Тут поэта цесна звязваецца з рэдакцый „Нашай Нівы“ і гурткамі мясцовай інтэлігенцыі. Пачынаецца другі этап яго творчасці, на працягу якога адбываецца працэс адыходу поэты на пазыцыі буржуазнага лібералізму і культуртэгерства. На гэты час прыпадае і большасьць яго твораў. У 1910 годзе выходзіць другі зборнік вершаў—„Гусляр“, у 1912 годзе—першы драматычны твор „Паўлінка“ і сымбальная пэма „Сон на Кургане“, у 1913 годзе—самы вялікі збор лютых апрацаваных вершаў „Шляхам жыцьця“.

У „Гусляры“ выяўляюцца ўжо ўпадніцкія настроі поэты, якія аддаляюць яго ад рэволюцыйнага зьмянення з акаліччай рэчаіснасьцю і зводзяць на рэйкі буржуазнага лібералізму.

Вершы прасякнуты горькім сумам: „Сэрцы дрыжаць нашы, кроўю абалты,
Грудзі пылаюць змучэньня агнём,
Рукі з мазолямі, дух наш прыбіты...“

Гэты сум даходзіць чаам да пэсымізму. Так у вершы „На могілках“ чытаем такую канцоўку:

„Ідуць усе, і я за ўсімі
Зьду з нудой, з блдой сваёй.
Так цяжка жыць паміж жывымі!
У магіле будзе мо' лягчай“.

Умовы царскай цэнзуры не прапушчалі ў друг твораў з радыкальнымі думкамі. Прыходзілася вуальвацца. Лёгка налёт вуальнай газы адчуваецца ўжо і ў „Жалейцы“.

Поэта ў сваёй аўта-біяграфіі зазначае, што гэтаму магчыма прычына „чытаньне кніжак без разбору“, а чытаў і іх вельмі шмат, (яно) разбудзіла маю фантазію. І вось у душы майб быў вечна нейкі пякельны разлад. Ніяк ня мог я нагадзіць акружаючага рэальнага жыцьця з жыцьцём думак, фантазіі, якія пачарпнуў з кніг“.

У творах „нашаніўскага“ перыяду Я. Купала зьяўляецца песьняром пераважна-нацыянальнага адраджэньня Беларусі. Тут ужо моцна загучэлі буржуазна-рэакцыйныя і адраджэньні над-дэмакратычнымі настроі, якімі выразна акрэсьліваецца трэці этап творчасці Я. Купалы. Сацыяльны ўціск наглыбляўся нацыянальнасьцю. Мова беларуса была зьяважана. Панавала расійская мова, насаджалася расійская культура, сьпёрт гнёздаў магнатаў-абшарнікаў пераважала мова польская. Мова беларуса была зьведзена да „хамскай“, „мужыцкай“ мовы. І вось на абарону сваёй зьяважанай мовы выступае песьняр:

„Усе сьняганьце людзі, поки воч
шалее,
Вырвудь веру ў шчасьце, веру
і надзею,
Ды таго ня вырвудь, што напела
маці
Ночкай над калыскай роднага
дзіцяці.
Ой, ня вырвудь з сэрца цябе—
наша слова!
Ой, ня ўзяць ніякім словам ды
аковам,

Як бяруць матулю у малой
дзяціны,
Як бяруць у бацькі апошняга
сына!

Ты—ажылося з намі, бацькаў-
скае слоўца,
Як-бы карань з дрэвам, як-бы
з небам сонца;

Дзеліш з намі вечна ўсё, што
з намі ходзе
У благой і добрай мацьме—
прыгодзе.

Поэта ў гэты час ня бачыць нічога клясавых супярэчнасьцяў і барацьбы на вёсцы. Для яго мова, уласная хатка, сытае, мірнае жыцьцё—гэта ўсё.

Падзеі імперыялістычнай вайны выклікаюць у поэты праклёны на адрасу яе падпальшчыкаў, бо:

„Паганы аладзіўшы (хаўрус,
Сьвае таргуюць і чужыя
Табой, нашчасны беларус“.

Дыхнуць свабоднымі грудзямі
й зірнуць арліна не дадуць,—
На ўзлёты дум кладуць аковы,
Як на рабю сьляпых кладуць“...

Нішчыцца здабытак краю, паліваецца крывёю мільянаў, нацкаваных адны на адных працоўных мас. Але сьвядомасьць мас ужо вырасла. Пад магутным націскам шматмільённага пляча затрашчалі троны,— рухнуў стары лад. Над віраўніцтвам большавіцкай партыі працоўныя нашай краіны раз і назавсёды скінулі векавечнае ярмо і моцна ўзлілі ў свае рукі ўладу. Цяпер ролі памяншыся.

Пролетар — „учарайшы раб пакутны — стаў сьгоньня ўладаром зямлі і над царамі цар магутны“.

Але-ж не адразу ўсьвядоміў Я. Купала значэньня вялікага гістарычнага перавароту, адкрыўшага новую эру ў жыцьці чалавечтва. Жалейка поэты разгублена змаўкае. Ён:

„...ня збыў яшчэ ўсіх бед;
Мне сьняцца сны аб Беларусі!“

Аб Беларусі, якую поета марыў бачыць „роўнай між народамі“.

Кастрычнікавая рэволюцыя і яе эпоха знайшла адбітак у зборніку вершаў Купалы — „Безназоўнае“. Але гэты адбітак ня носіць яркага выражэньня волі працоўных мас.

„Масты старыя спалены—
Старыя лацугі;
Паложаны падваліны
Пад новыя сьцягі.“
Узводзіцца будыніна
На іншы склад і лад...
Беларусь—„З мужыкоў“.

„А як вышла ў людзі!
Як міне больш гадкоў,
Што-ж тады ўжо будзе?“

З гэтай прычыны ў вершы „Арлянятам“ поета бурна вылівае сваю радасьць:

„Гэй, узвейце сваім крыльям,
Арляны буйна, бурна,
На мінулых дзён магіле,
Над санлівасьцю хаўтурнай!..
У малакках піруновых,
З гулкім гоманам грывотаў
Для выкоў дымтуіце новых,
Нячужаныя існыты,
Вам сярны і косы ў рукі,
Ды мячы, каваны з сталі,
Далі бурны, завірухі,
Што тут вылі, бушавалі
Цень мінуўшчыне праклятай,
Дзе бізун гуляў з нагайкай,
Зьмінніце вы, арляняты,
Сваёй новай сілай, байкай“.

Калі савецкая ўлада была запрошана Эўропэйскімі дзяржавамі на Генуэскую нараду ў 1921 годзе, поета адмаўца:

„Вы, уладары... яшчэ жар-цвёт
Бунтарскіх дум у вас ня згас;
Эўропа кліча ў госьці вас:
Пад рогат Пірравых набед
Саветы вліча на „савет““.

Народны поета ЯНКА КУПАЛА

Толькі ў апошнія годы поета ўраўнуе значнасьць падзей, выкліканых буржоа Кастрычніка і выразна становіцца на наш сацыялістычны шлях.

Энтузіязм працоўных мас у вялікім будаўніцтве сацыялістычнай бацькаўшчыны—СССР выяваецца ў поэты ў наступных радках:

„Культура хамства і дэяра,
Князёў і біскупаў палацы
Ад Скапынаваў да Сахары,
Зруйнуеш, дыктатура працы.

Сьвет рабаўласнікаў і турмаў,
Сьвет богахвальства, спекуляцый
Малаккай дызэляў віхурнай
Надпаліш, дыктатура працы.

Насельнікаў зямлі вячэстай,
Што звыкліся ў крыві купацца,
Сярпом і молатам агністым
Зруйнуеш, дыктатура працы.

Закон і права ў долі роўнай
Для ўсіх народаў, для ўсіх
нацыяў
Рукю жалезнай, непакорнай
Напішаш, дыктатура працы.

Жыцьцё бяз цемры і цяргэньня
А ў ясным сонцы, як у байцы,
Для ўсіх вякоў і пакаленьняў
Збудуеш, дыктатура працы.

Сацыялістычная перабудова сельскай гаспадаркі, яе калектывізацыя, якая рушыць стары запалсьвявелы ўклад жыцьця шматмільённых батрацкіх, бядняцкіх і серадняцкіх мас сялянства, выклікае нашага поэту на бадзёры, прызыўны верш: „Сходзіш вёска з яснай явы...“

Такім чынам сучасны этап творчасці поэты характарызуе яго, як песьняра сацыялістычнага будаўніцтва.

Падводзячы вынікі творчаму шляху Янкі Купалы, мы павінны адзначыць, што поета, прайшоўшы вялікі цяжкасьці шлях, паступова набліжаецца да пролетарыяту. Дасягненні працоўных мас, іх творчы энтузіязм на сацыялістычнай адбудове гораду і вёскі, пад віраўніцтвам ленынскай партыі большавікоў знаходзіць усё больш і больш яркае адлюстраваньне ў творчасці Я. Купалы.

На шляху да перамогі сацыялізму ва ўсім сьвеце, поета, разам з працоўнымі гораду і вёскі, мацуе заваяваныя пазыцыі і ўпэўнены, што нішто ўжо:

„... ня вылазе
ні клякамі, ні віламі
Таго, што ажыло,
Што ўскрэсла над магіламі,
Над хатамі пахілымі,—
Мінуламу на зло...“

Сьвёныя працоўныя Беларусі, адзначаючы разам з усім літаратурным сьветам выдатны ў гісторыі беларускай літаратуры юбілей, вітаюць свайго ўлюбёнага песьняра—Янку Купалу, пасылае яму сваё шчырае прывітаньне і наша газэта.

Л. М.

БелАПП—шчыра вітае народнага поэту Беларусі—Янку Купалу

Беларуская Асоцыяцыя Пролетарскіх Пісьменьнікаў шчыра вітае народнага поэту Беларусі—Янку Купалу ў дзень 25-цігодзьдзя яго творчае працы.

Янка Купала, адбываючы ў сваёй творчасці жыцьцё прыгнечанай беларускай вёскі,—творчасці прасякнутае спачуваньнем да яе бядоты і гора, патрапіў пераключыць гэтае кахальне на вёску новую калектывізаваную,—у якой будзеца новае жыцьцё. Нацыянал-дэмакратычнай імгла, якая шмат ваму засцілала вочы, не змагла заслаць ад Янкі Купалы шырокага далагляду сацыялістычнай будучыні працоўных мас Савецкай Беларусі.

Бачачы кругавіды гэтае будучыні нашае працоўнае краіны, Янка Купала сваёю творчасцю паступова набліжаецца, да адзіна-правільнага шляху ў разьвіцьці беларускай літаратуры пролетарскага шляху.

БелАПП шчыра вітаючы юбіляра жадае яму шмат гадоў працы і творчага натхненьня для аднастроўваньня ў сваіх песьнях таго вялікага будаўніцтва, што праводзіцца працоўнымі савецкай Беларусі пад віраўніцтвам камуністычнай партыі.

Сакратарыят БелАПП-у.

Шырока разгорнутая большавіцкая самакрытыка— паруку пасьпяховага вырашэння стаячых задач

Спрэчкі па дакладу тав. Славінскага аб рабоце АК КП(б)Б

Вячэрняе пасяджэнне 23-га мая

Вячэрняе пасяджэнне конференцыі было прысвечана абмеркаванню спрэчак па дакладу тав. Славінскага аб рабоце АК КП(б)Б.

У спрэчках выступілі таварышы Матусовіч, Платун, Хэйфіц, Каплан, Крымаў, Вайцэховскі, Якаўлеў, Баўк і інш.

Характэрным момантам спрэчак лічым усеі работы конференцыі асаблівае месца займае момант здаровай большавіцкай самакрытыкі. Шэраг выступаўшых таварышоў па-большавіцку падыходзяць да абмеркавання ўсёй гэтай работы, якую праводзіў АК КП(б)Б разам з арганізацыяй.

Тав. Матусовіч падрабязна аналізуе работу піваных савецкіх з'яўленняў, работу сельсаветаў. Пры гэтым прамоўца асабліва ўвагу надае рабоце членаў сельсаветаў.

Мы мелі такія факты,—гаворыць тав. Матусовіч,—калі нашы сельсаветы былі засьмечаны чужым элементам. Сельсаветы фактычна не сталі на чале калектыўнага руху; гэта было констатавана і пастаючай бюро ЦК. Мы ў Менскай акрузе правялі перавыбары ўсіх сельсаветаў, якія ня здолелі стаць на чале калектывізацыі, былі засьмечаны чужым элементам і г. д.

Ці маем мы пералом у рабоце сельсаветаў пасьля іх перавыбару? Напачатку дастаткова пералому ў рабоце сельсаветаў мы зараз ня маем і пасьля перавыбару. Тлумачыцца гэта тым, што мы да перавыбару дрэнна падрыхтаваліся. Тым перагібам у рабоце сельсаветаў аб якіх тут гаварылі, частка тлумачыцца тым, што недастаткова праводзілася работа сярод беднаты. У некаторых раёнах Меншчыны мы мелі нават і такія выпадкі пры перавыбары, калі ячэйка высювала свае кандыдатуры, а група беднаты свае.

Адгэтуль прамоўца пераходзіць да пытанняў работы сярод беднаты, падкрэсьлівае важнасць і неабходнасць узмацнення гэтай работы. Далей тав. Матусовіч ссылаецца на ўпярэджаваныя мястэчак, падкрэсьлівае тым перагібам, якія былі дапушчаны ў гэтым пытанні мясцовымі арганізацыямі, зазначае неабходнасць іх выпраўлення, і папярэджанні ў далейшым.

Тав. Платун у сваім выступленні застанаўліваецца на пытанніях культурыага будаўніцтва.

Закранаючы правам беларускага нацыянальна-дэмакратызму, вялікадзяржаўнага шовінізму ў пытанніях культурыага будаўніцтва, прамоўца падкрэсьлівае неабходнасць далейшай рашучай барацьбы з гэтымі правамі.

Некаторыя таварышы ў сваіх прамовах па гэтым пытанню дагаварыліся да таго,—гаворыць тав. Платун,—што па іх думцы нібыта барацьба з нацыянальна-дэмакратызмам у асноўным ужо скончалася. Тав. Славінскі правільна сказаў, што барацьба з нацыянальна-дэмакратызмам незакончана, што барацьба з нацыянальна-дэмакратызмам набывае больш складаныя формы.

Калі нацыянальна-дэмакраты выступілі на чыстыя ячэйкі НК Асвятны і іншых ячэйках, на розных пленумах, адкрыта выказвалі свае погляды, дык зараз яны абралі іншы шлях і сваёй дзейнасці; зараз яны пачынаюць вяртацца ў імя барацьбу на навуковым фронце. Прыклад гэтану—апошнія дыскусіі ў Беларускай Акадэміі Наук, дзе нацыянальна-дэмакраты пад рознымі тэарэтычнымі абгрунтаваннямі падзвычайна тонка абгрунтавалі і праводзілі яўныя нацыянальна-дэмакратычныя погляды.

Апрача беларускага нацыянальна-дэмакратызму мы мелі цэлы шэраг праяў вялікадзяржаўнага шовінізму і яўрэйскага шовінізму. Мы зараз маем узмацнёнае вялікадзяржаўна-шаўнізму, узмацнёнае яўрэйскага шовінізму. На гэтых днях інспэктар РСІ тав. Нікалаеў, які абследаваў гомельскія справы асветы прынёс мне проста недапушчальныя факты яўрэйскага шовінізму.

Паміж іншым гэты недапушчальны факт ня меў надзейнага адпору з боку некаторых адказных работнікаў.

Вядучы барацьбу з беларускім нацыянальна-дэмакратызмам, як галоўнай неабходнага, мы не павінны забываць, а яшчэ больш узмаціць барацьбу з вялікадзяржаўным яўрэйскім, польскім і іншым шовінізмам.

Далей прамоўца ссылаецца на пытанніях нац. політыкі падкрэсьлівае выпадкі, што калі партыя пачала вяртаць рашучую барацьбу з беларускім нацыянальна-дэмакратызмам некаторыя радыкальныя работнікі пакінулі ўжыванне беларускай мовы разважаючы, што „хочіць“—набеларусіваваліся.

Адгэтуль прамоўца падкрэсьлівае неабходнасць узмацнення політыка-выхавальчай працы на пытанні нац. політыкі партыі як унутры самой партыі, так і сярод беспартыйнай рабочай масы.

Тав. Войцэховскі, закранаючы пытанні перагібаў, адзначае, што наш друк у сваёй рабоце недастаткова праводзіў правільную лінію, друк наймела арганізоўваў грамадскую думку, што часта спрыяла перагібам на мясцох; друк не перадаваў гэты перагіб, а толькі фіксаваў іх, а часамі нават і сам даваў няправільную ўстаноўку.

Далей прамоўца застанаўліваецца на недарэчывасці, якія маюць месца пры землярэардаванні колгасаў, недарэчывасці ў забеспячэнні зямлёй індывідуальна бядняцка-серадніцкіх гаспадарак.

— На сёньнешні дзень,—гаворыць тав. Войцэховскі,—мы маем яшчэ шэ-

раг нявырашаных пытанняў, якія з'яўляюцца безадкладнай задачай на лініі сельскай гаспадаркі на лініі калектывізацыі.

Пры гэтым прамоўца прыводзіць прыклады тых непаразуменьняў, якія адраюцца ў зямельнай політыцы ў дачыненні надзялення зямлёй тых селян беднякоў і сярэднякоў, якія па той ці іншай прычыне вышлі з колгасу.

Тав. Каплан падкрэсьлівае з некаторымі выступляючымі таварышамі ў асобных пытаннях работы АК, застанаўліваецца на рабоце прамісловасці, па выкананні прафінплана.

— Дзякуючы таму, што мы не сваёчасова мобілізавалі масы навакол асноўнага пытання—выканання прафінплана,—гаворыць прамоўца,—у гэтай галіне працы мы маем прарывы. Возьмем хоцьбы практычнае пытанне арганізацыі сацыялістычнага. Мы падмаем працу па „ура“, мы выклікаем адзін другога, але дакладнага вучоту і праверкі, што ў нас сапраўды робіцца па выкананню сацыялістычнага мы ня маем. Ня маем вучоту як у нас знішчаецца брак, якія маюцца наказчыкі на якасці прадукцыі.

Поруч з гэтым прамоўца асабліва ўвагу заапрацоўвае на кіруючую ролю сацыялістычнага на прадпрыемствах з боку ячэек, падкрэсьліваючы аб неабходнасці ўдзялення ўсёй партыйнай масы фабрычна-заводскіх арганізацый на пытанні быцц застрэльнічым выкаваннем прафінплана, праверкі і выканання сацыялістычнага.

Тав. Крылоў падкрэсьлівае недастатковасць выпраўленых перагібаў на мясцох, заапрацоўчы ўвагу аб узмацненні работы вясковых ячэек, аб падаржанні іх сацыяльнага складу шляхам вылучэння для работы ў вясковых ячэйках індустрыяльных рабочых.

Пытанні узмацнення вяскавай партыйнай арганізацыі,—гаворыць тав. Крылоў,—павінны заняць асабліва ўвагу партыі.

Чыстка прайшла бяз удзелу рабочай моладзі

Чыстка камсамольскай арганізацыі Менскіх двухгадовых Белпедкурсаў пачалася 8-га мая.

Першае, што відаецца ў ночы, гэта адсутнасць на чыстыцы падшафнай вайсковай часткі, рабочых заводу „Комунар“, рабочых савгасу імя Лібхавіцка і настаўніцтва курсу. На справадачу не з'явіўся нават партыраўнік.

На курсах выяўляецца поўны заціск самакрытыкі. Газета „Асвятнік“ не з'яўлялася рычагом самакрытыкі, выхавальнікам мас камсамольцаў і студэнтаў. Камсомолец Стаськевіч пад маскай кандыдата партыі быў залічан на курсы, у той час, як ён ня мае ніякага дачынення да партыі. Камсамольскай арганізацыі не відае вучоту камсамольцаў—да апошняга часу ніхто ня ведае, хто з курсантаў камсомолец. Напрыклад, слухач Гольдман, не камсомолец,—да апошняга часу быў тэхнічным сакратаром бюро.

За ўвесь час існавання камсамольскай арганізацыі на курсах ня прынята ніводнага слухача ў камсомол. Сакратар ячэйкі тлумачыць гэта «об'ектыўнымі» прычынамі. Выхавальчай работы сярод студэнтаў ніякай не вядзецца. Наглядаецца закараненнасць машчанства. Камсомолец Файн завяла дзеньнік, у які за-

пісвае свае абывательскія, мішчанскія настроі.

Камсомольцы вельмі слаба політычна-падрыхтаваны. Калі запыталі ў камсомольца Сьвірыда: „Як ты разумеш нацыяналізацыю зямлі?“—дык ён адказаў: „Гэта разьмеркаванне зямлі паміж нацыянамі“. Восем ячэек падрыхтаваных камсомолец, які праз пяць дзён едзе на вёску на адказную работу. Былі выпадкі, калі слухачы-касамольцы адмаўляліся ад удзелу ў суботніку па карысць калектывізацыі, вызвалячы суботнікі напільна. Вазьмем ячэйкі гэтыя факты змавала. Ячэйка не праводзіла ніякай работы па калектывізацыі. Некаторыя камсомольцы не разумеюць, што такое контрактыя і пасеўкампанія.

Чыстку прайшло 27 камсомольцаў. Камсомолец Казела наставомай правяркому вычышчана з камсомола, як чужы элемент. Камсомолец—Сьвірыд мехалічна выбыў з кандыдатаў камсомолу—не з'явіўся на чыстку і падаў заяву аб выхадзе з камсомолу. Чатыры камсомольцы атрымалі на від, два чалавекі—вымовы, адна камсомолка—суровую вымову з папярэджаннем (за дрэнную політ-падрыхтоўку, нестычнасць і недысцыплінаванасць).

М. Рагіта і Б. Зяновіч.

Тэлеграмы

Бунт навабранцаў у Бельску Падляскім

Як падае віленская газета „Слова“ ў нумары ад 22 мая навабранцы 1908 году нараджэння, сагнанныя сілаю на прызыў з розных месц Заходняй Беларусі і Польшчы ў міст. Сямішчыцы каля Бельску Падляскага, адмовіліся ісьці ў армію і пачалі збіваць паасобных паліцэйскіх і жандараў, што вартавалі іх. Была выклікана паліцыя. Убачыўшы набліжэнне паліцыі, навабранцы пабудавалі барыкады.

Паміж бязбройнымі і паліцыяй узнікла бойка. Навабранцы заўзята абараняліся.

Толькі прыбыўшаму з Бельску на падмогу вялікаму атраду паліцыі і жандармэры ўдалося ўзяць штурмам барыкаду і ўсымірыць навабранцаў.

Крывавая расправа польскіх салдат над групай літоўскай моладзі

КОУНА, 23. У сяле Дмітраўка (Віленшчына), якое знаходзіцца каля польска-літоўскай дэмаркацыйнай лініі, польскія салдаты ўчынілі бяз усякай прычыны крывавую расправу над групай літоўскай моладзі, якая сабралася на аячорку. Вестка аб крывавай расправе выклікала тут вялізарнае абурэнне. Літоўскі міністр замежных спраў звярнуўся да генэральнага сэкратара Лігі Нацыі Друмонда з тэлеграмай, у якой просіць зрабіць расьледваньне.

Газета „Летувос Айдас“ зазначае, што жорсткасць паліцыі мае граніц, што літоўцы окупаваных вобласцяў марша аб прыходзе літоўцаў, або хуця-бы „маскалёў“. Рана ці позна,—піша газета,—наступіць час, калі літоўцы вызвалі літоўцаў ад польскага ўціску. Варшава магла-б сабе зрабіць са суровым расьледваньнем і пакараннем вінавайцаў. А ўжо ёсьць весткі, што допытаюць і пакараюць зрабіць расьледваньне.

Рост беспрацоўя ў Бэрліне

БЭРЛІН, 23. Беспрацоўе ў Бэрліне працягвае расьці. На 15-май лік беспрацоўных складаў у Бэрліне 317 тысяч супроць 311000 у канцы красавіка.

Па ўсёй правінцыі Бэрлін-Брандэнбург лік беспрацоўных за 15 мая складаў 422 тысячы. З гэтага ліку 120 тысяч беспрацоўных не атрымоўваюць ніякай дапамогі. На каменна-вугольных капалнях Рэйнска-Вестфальскага раёну ў студзені колькасць занятых рабочых памяншылася на 35 тысяч чалавек. Лік беспрацоўных гарнякоў і металістых у адной толькі Вестфаліі павялічыўся з 16 тысяч да 50 тысяч.

„Войскі не апраўдалі ўскладзеных падзей“

БЭРЛІН, 22. Па атрыманым з Швейцарыі дадатковым паведамленьні, войска пасланае для разгону рабочых дэманстрацый у Вадаце, у Кантоне Ааргаў, не апраўдалі ўскладзеных на іх урадам надзёў. Многія салдаты адкрыта выказвалі сваё абурэнне па паводу загаду разгнаць рабочую дэманстрацыю. Адзін салдат, які заклікаў адмоўцца страляць, быў арыштаван.

Выкрыта антысавецкая нархічная арганізацыя

РЫГА, 23. Латвійскі друк паведамляе, што ўлада напала на арганізуючай у Латвіі з 1918 году апошні час дзейнасць гэтай арганізацыі значна ўзмацнілася. Члены арганізацыі рабілі тайныя сходы на якіх паміж іншым, распрацоўвалі планы паходу супроць Савецкага Саюза. Арганізацыя была арганізавана з парыскай монархічнай партыяй і атрымывала ад яго значныя грашовыя субсідыі.

Закончылася галадоўка політзьяволеных

СТАМБУЛ, Па паведамленьню з Іерусаліму 14 мая скончылася дзесяцідзённая галадоўка 82 політзьяволеных, усе патрабаванні якіх задаволены ўрадам. Зьяволеныя патрабавалі поўнай адмены катаржых работ і ўвядзеньня асабога рэжыму для політычных. Разам з тым, зьяволеныя патрабавалі адмены сьмяротнага пакарання для ўдзельнікаў паўстання ў жніўні 29 году. У часе галадоўкі ў Іерусаліме, Хайфе і Ясьсе на вуліцах склейваліся плякаты, вывешваліся сьцягі і раскідваліся заклікі да стварэння растануамай патрыятычнай арганізацыі зьяволеных. У грамадстве колах перамогу камуністаў тлумачыць боязьню ангельскага ўрада іх хваляваньняў, у выніку гарнуўшайся кампаніі за падтрымку патрабаваньняў політзьяволеных.

Асаднае становішча ў Рэймсе.

ПАРЫЖ, 23. У Рэймсе, дзе ўжо некалькі тыдняў працягваецца забастоўка 1500 будаўнікоў, забаставалі 600 рабочых тэкстыльнай фабрыкі „Лез Англез“. У горадзе фактычна ўвядзена асаднае становішча. Дэм профсаюзаў заняты атрадам нацыянальнай гвардыі.

Паліцыя разагнала сход камуністыч.

АФІНЫ, 23. У Афінх паліцыяй разагнаны сход камуністыч. Удзельнікі сходу аказалі паліцыі жорсткае супраціўленьне. З абодвух бакоў маюцца параненыя. 16 удзельнікаў сходу арыштаваны.

Забастоўка маляроў

ШАНХАЙ, У Шанхаі забаставала 4000 маляроў, выставіўшых эканомічныя патрабаванні.

Налёт паліцыі на мітынг амерыканскага конгрэсу неграў

НЬЮ-ЁРК, 23. У Атланце паліцыя зрабіла налёт на мітынг амерыканскага конгрэсу неграў і арыштавала 6 рабочых, якіх на абвінавачаньні ў мяждзе, падставе старага закону, які зьменен у часе падрыхтоўкі працэсу арганізатараў кампартыі. На гэтым закону можа быць вынесены сьмяротны прыгавор, ці па меншай меры пажыццёвае зьяволеньне.

Сутычка сялян з паліцыяй

СТАМБУЛ, У в. Барзе адбылася сутычка сялян з паліцыяй, у выніку якой зрабілі і расьсеялі паліцэйскі атрад. Для ўсымірэння паслана каралеўная вэспэдэцыя.

Адказны рэдактар—Рэдакцыя